

Beteendemässiga effekter av kastrering hos hanhund

Genom kastrering hos hanhund avlägsnas testiklarna, vilka står för merparten av produktionen av könshormonet testosteron. Halten av testosteron hos hanhunden är kopplad till vissa beteendemönster och därför kommer också en kastrering att påverka hanhundens beteende.

Tidpunkt för kastrering

Beroende av vid vilken tidpunkt kastreringen genomförs under hundens livscykel, kan också graden av beteendemässiga förändringar variera. Ju tidigare efter hundens könsmognad ingreppet görs, desto mindre andel av de testosteronkopplade beteenden som finns, förblir inlärd. För en okastrerad hanhund kommer de sexuella beteenden som påverkas av testosteron även att styras av den inläring som skett. Dessa sexuellt inlärd beteenden kommer inte i sig att påverkas av en kastrering, men kan däremot påverkas av inläring, se nedan.

Könsdrift

Testosteron styr till stor del hanhundens könsdrift, vilken består av flera delar:

Hanhundar med stark könsdrift uppvisar gärna konkurrensbeteenden då löptikar finns i närheten. För vissa hanhundar kan dessa konkurrensbeteenden eskalera till att starta enbart med doften av en (ej löpande) tik som retning. Dessa beteenden ses som en ökad vilja att försvara resurser (i detta fall tikar). Ju större könsdrift hos hanhunden, desto högre kan resursen värderas, vilket i sin tur innebär att hanhunden kommer att riskera mer i en konflikt om denna och villigare ge sig in i en sådan. Att hanhunden utvecklar ett mer eller mindre generellt aggressivt beteende mot andra hanhundar kan ses som ett led i detta. Hos vissa hanhundar kan denna vändas till omriktad aggression då hunden inte når sitt primära mål, då ofta mot föraren. Den inlärd aspekten av dessa beteenden kommer inte påverkas av en kastrering, men avsaknad av den större andelen av testosteron kommer att minska den hormonellt beroende delen.

Den kastrerade hanhunden minskar eller upphör helt med revirmarkering. Även hundens aptit kan påverkas av kastrering. Då ämnesomsättningen hos många hanhundar ses öka markant, kommer detta kunna ge fördelar under inläring, se nedan.

Stress

Då hanhundar i tätt befolkade områden ofta utsätts för retningar av löptikar, kan detta hos en hanhund med kraftig könsdrift leda till stressproblematik. Retningar via vomeronasala organet ger en direkt ökning av testosteronproduktionen då hanhunden luktar eller slickar på urinmarkeringar från löptikar. Hos påverkade hanhundar kan en aptitminskning ses, liksom frustration över att inte nå löptikarna. Frustrationen kan ges uttryck på olika sätt hos olika individer, såsom genom att utveckla ovan nämnd könsbunden aggression, men även stereotypa beteenden såsom att jaga svansen, eller övriga (ofta omnämnda som) problembeteenden. Dessa innefattar så kallade överslagshandlingar som kan ses i form av kampvilja riktat mot koppel eller klädesplagg, intensivt grävande eller springande. Genom en kastrering påverkas de flesta hundar till att uppfattas som lugnare.

Inläring

Då kastreringen hos hanhunden minskar intresset för (löp-)tikar samt konkurrenter om dessa, samt även ökar de flesta hanhundars aptit, kommer detta i sin tur påverka förutsättningarna för lydnadsmässig inläring. Den kastrerade hanhunden är oftast mer mottaglig för inläring, såsom träning i vardagslydnad. Att hunden på detta sätt blir mer påverkbar kan öka förutsättningarna att få

hunden att fungera problemfritt i samhället.

Ökad osäkerhet

En hanhund som förlorar merparten av sin testosteronproduktion kan också påverkas i för individen negativ riktning. En generell ökad osäkerhet ses hos många kastrater, mer tydlig hos individer som bedömts som osäkra även innan kastrering.

Vidare kommer kastraten även att få en förändrad doftmässig identitet, vilken kan påverka interaktioner med andra hundar.

Individuella och rasmässigt betingade skillnader

Könsdriftens intensitet och styrka påverkas av selektionen utav individer som används i avel. Sentida ökad könsprägel hos hanhund kan också sägas påverka dess mentalitet. De raser som kännetecknas av kraftig maskulin prägel kan antas ha en större könsdrift och därtill kopplade beteenden. Därtill kan vissa raser ha en större benägenhet av andra anledningar till att ingå i konflikter med andra hundar, en benägenhet som skulle kunna öka genom avel mot kraftig könsprägel.

Liksom rasmässiga skillnader förekommer även individuella sådana inom alla ovan nämnda beteenden. Därmed kan kastrering påverka olika individer på skilda sätt.

